U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobkyně: **A. I. A. O.**, zastoupena JUDr. Annou Pavlíkovou, advokátkou se sídlem Varšavská 714/38, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2022, č. j. OAM-937/ZA-ZA11-P07-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 3. 2024, č. j. 21 Az 19/2023-57,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu, kterou jí žalovaný napadeným rozhodnutím podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neudělil.

[2] Městský soud následně podanou žalobu zamítl. Poukázal na to, že žalobkyně neměla jako umělkyně (pianistka) problém získat na Kubě práci ve státních podnicích, netrpí nouzí a bylo jí opakovaně umožněno vycestovat za prací do zahraničí jak na krátkodobé pobyty do zemí Evropské unie (Španělsko, Portugalsko, Francie, Nizozemí, Belgie a Itálie), tak dlouhodobě do Turecka, Venezuely a Mexika. Dále neshledal, že by žalobkyně za svoji podporu opozičního politického hnutí San Isidro, které podle svého vyjádření začala podporovat až v roce 2022, nesla nějaké negativní důsledky nebo byla pronásledována za uplatňování svých politických práv. Podklady pro správní rozhodnutí považoval za úplné, adekvátní a správně vyhodnocené. Žalobkyně dle městského soudu nemá ani odůvodněné obavy z pronásledování.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností. V ní navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek, případně i rozhodnutí žalovaného, a věc jim vrátil k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatelka měla za to, kasační stížnost je přijatelná pro zásadní právní pochybení městského soudu. Jeho závěr o neexistenci problémů žalobkyně v zemi původu je nesprávný a neodpovídá správnímu spisu. Stěžovatelka dále namítá nedostatečně zjištěný skutkový stav, který se projevil nedostatečnými individualizovanými informacemi o aktivitách žalobkyně a s tím spojenými následky ve vztahu k její podpoře hnutí San Isidro a odmítnutí vstupu do komunistické strany.

[5] Stěžovatelka dále poukázala na nesprávné posouzení neexistence pronásledování a jeho intenzity, které městský soud založil pouze na možnosti vycestování, vystudování vysoké školy a práci ve státních podnicích. Žalovaný v rozporu s judikaturou kasačního soudu požadoval, aby proti stěžovatelce bylo uplatňováno represivní opatření, což ale s ohledem na totalitní fungování státu nemusí vždy platit. To, že stěžovatelka mohla cestovat anebo pracovat ve státním podniku, ještě nedokládá, že šlo o pro režim bezproblémovou osobu, neboť při vycestování byla vždy pod dozorem a většina podniků a institucí na Kubě je státních. Zároveň stěžovatelka rozporuje hodnocení hrozícího nebezpečí, které musí být hodnoceno prospektivně, s ohledem na její aktivity před opuštěním země původu a hrozící tresty odpůrcům komunistického režimu. Žalovaný si měl podle ní obstarat více podkladů týkajících se represí protirežimně zaměřených umělců a uměleckého hnutí San Isidro, jehož je stěžovatelka podporovatelkou.

[6] Dále měla stěžovatelka za to, že kasační stížnost je přijatelná s ohledem na zásadu *non-refoulement*. Uvedla, že jí hrozí pronásledování, represe a ztráta statusu rezidenta, jelikož zůstala v zahraničí dva roky bez víz. Poukázala zároveň na to, že provedla stylistickou a předtiskovou korekturu překladu knihy o Václavu Havlovi, která vyšla v roce 2023. Tato její aktivita vedla k předvolání jejího syna k výslechu a hrozí ji perzekuce. Tuto námitku uvedla až v řízení o kasační stížnosti a předložila k ní také nové důkazy; stěžovatelka je ovšem názoru, že by k ní měl kasační soud na základě čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) přesto přihlédnout.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že podklady shromáždil dostatečné a žádost stěžovatelky posoudil řádně. Její politická angažovanost byla minimální a vyhnula se zájmu státních orgánů. Napadený rozsudek nemá za nezákonný. Novou aktivitu stěžovatelky po vydání jeho rozhodnutí má žalovaný za účelovou. Kasační stížnost tak navrhnul odmítnout či zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je projednatelná. Jelikož věc byla u městského soudu projednána specializovaným samosoudcem, je nutné nejprve posoudit přijatelnost kasační stížnosti [§ 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení

správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (nověji pak ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS). O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatelky.

[9] Ve světle těchto kritérií je kasační stížnost **nepřijatelná**.

[10] Stěžovatelka městskému soudu a žalovanému vytýká, že neshromáždili dostatek podkladů o zemi původu a že nesprávně vyhodnotili intenzitu a pravděpodobnost pronásledování na základě jejích tvrzení.

[11] Kasační soud neshledal, že by se městský soud při posuzování toho, zda žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav, odchýlil od ustálené judikatury (srov. např. usnesení NSS ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, rozsudky NSS ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, či ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67). Žalovaný důkladně zkoumal veškeré okolnosti věci, a to také s ohledem na stěžovatelkou tvrzené skutečnosti. Pro své závěry si obstaral aktuální zprávy o zemi původu. Rozhodnutí žalovaného splňuje také požadavek přezkoumatelnosti (srov. např. rozsudky NSS ze dne 23. 7. 2008, č. j. 3 As 51/2007 - 84, ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008 - 109, či ze dne 16. 7. 2014, č. j. 3 As 111/2013 - 25).

[12] Jde-li o namítané nesprávné právní posouzení obavy stěžovatelky z pronásledování, Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 10. 7. 2024, č. j. 1 Azs 66/2024 - 34 (bod 9), uvedl, že „*k udělení mezinárodní ochrany nedostačuje pouhá existence nedemokratického systému v zemi původu, žadatel musí tvrdit, že bude po návratu vystaven pronásledování nebo diskriminaci z azylově významných důvodů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79; ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003 - 40).*“ Stejně tak skutečnost, že Kuba je stále považována za nedemokratický stát, sama o sobě neopodstatňuje automatické získání mezinárodní ochrany (viz usnesení NSS ze dne 22. 2. 2022, č. j. 7 Azs 305/2021 - 20, bod 11, či ze dne 28. 6. 2023, č. j. 10 Azs 68/2023 - 43, bod 10).

[13] V rozsudku ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010 - 274, č. 2290/2011 Sb. NSS, také Nejvyšší správní soud shrnul, že pronásledováním je jak jednání, které vede k porušení neomezitelných lidských práv (například zákaz mučení, zákaz otroctví, právo na právní subjektivitu), tak souběh různých opatření, jež by sama o sobě nebyla pronásledováním, ale ve svém souhrnu jsou natolik závažná jako zásah do těchto práv (tzv. „pronásledování na kumulativním základě“, srov. rozsudky NSS ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 - 98, nebo ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70). Nejvyšší správní soud pronásledování na kumulativním základě neshledal například u žadatelky, která byla jednou předvolána a jednou zadržena na akci na podporu opozičního hnutí, přičemž nebyla ze strany policie

podrobena nátlaku či násilí, zadržení pro ni neznamenalo následně žádné další příkoří a nesetkala se ani s žádným násilným jednáním ze strany represivních složek státu (rozsudek NSS ze dne 9. 6. 2021, č. j. 6 Azs 94/2021 - 32). Požadovaná intenzita pronásledování nebyla shledána ani u žadatele, jehož opakovaně vyslýchala kubánská policie kvůli kritickým projevům vůči vládě (činěným mezi přáteli a v práci a při setkávání s disidenty; stěžovatel však nebyl politickým aktivistou), byl považován za tzv. „nedůvěryhodnou osobu“, neměl přístup k lepším pracovním pozicím a byl omezován ve společenském životě (usnesení NSS ze dne 22. 7. 2020, č. j. 1 Azs 140/2020 - 44). Způsobem hodnocení přiměřené pravděpodobnosti u odůvodněnosti obav z pronásledování se kasační soud již také zabýval (rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82; či nověji usnesení NSS ze dne 21. 8. 2024, č. j. 3 Azs 6/2024 - 30, bod 15 a judikatura tam citovaná).

[14] Hodnocení městského soudu, které staví nejen na historickém přístupu státních složek vůči stěžovatelce (body 14 a 15 napadeného rozsudku), ale i na jejím chování po opuštění Kuby (bod 21 napadeného rozsudku), je v intencích výše uvedené judikatury.

[15] I k návratu osob zpět na Kubu se Nejvyšší správní soud již opakovaně vyjadřoval. Vyplývá z ní, že migrační politika Kuby byla v roce 2013 výrazně rozvolněna. Svévolný výklad se týká pouze opozičních aktivistů či nezávislých novinářů, kteří mají problém ze země vycestovat či se tam navrátit (usnesení NSS ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 197/2019-45, bod 8; nebo nověji č. j. 10 Azs 68/2023 - 43, bod 11). Tyto závěry platí i nyní podle aktualizovaných informací ze dne 16. 3. 2022, č. j. 103804-6-2022-LPTP, založených ve správním spisu.

[16] K vlivu účasti stěžovatelky na vydání knihy, kterou uvedla až v kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že v kasačním řízení se nepřihlíží k okolnostem, které nastaly po vydání napadeného rozhodnutí (§ 109 odst. 5 s. ř. s.). Tuto koncentraci je možné za určitých podmínek prolomit (rozsudek NSS ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31, č. 4335/2022 Sb. NSS, bod 15; či usnesení NSS ze dne 13. 1. 2023, č. j. 1 Azs 239/2022 - 72, bod 16), nicméně v projednávané věci k tomu není důvodu. Stěžovatelce nic nebrání, aby tyto skutečnosti uplatnila v nové žádosti. Zároveň čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice na řízení o kasační stížnosti nedopadá (usnesení NSS ze dne 15. 11. 2018, č. j. 5 Azs 118/2017 - 144, bod 33, nebo rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021 - 49, body 26-27).

[17] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že se městský soud nijak neodchýlil od judikatury kasačního soudu a nedopustil se ani hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Kasační stížnost proto soud odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatelka v řízení nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. září 2024

Ivo Pospíšil
předseda senátu